

vkład". Poslední a v historii školy největší sumu k podpoře chudých studentů ve výši 132 tis. Kčs odkázanou z pozůstalosti bývalého žáka Josefa Nálepky z Ameriky, už ústav nestihl ani jednou použít, po roce 1948 byla spolu s ostatními nadacemi zlikvidována.

V roce 1952 u příležitosti 85. narozenin Petra Bezruče byl gymnáziu na základě jeho souhlasu udělen výnosem ministerstva školství čestný název Gymnázium Petra Bezruče. Bohužel ještě dříve, než vešel ve všeobecné užívání, došlo k přeměně gymnázia v jedenáctiletou střední školu – bez přívlasktu. Je však s podivem, že už 43. výroční zpráva za školní rok 1937/38 má jako emblém na titulní straně znak ještěra s fajfkou, jak jej užíval Bezruč. O jeho původu už v tomto roce však není v dochovaných písemnostech ani zmínka.

Výroční zprávy gymnázia vydávané od prvního roku založení zobrazují kus historie nejen samotné školy. Vycházely nákladem Matice místecké nebo vlastním tiskem každoročně v pěkné grafické úpravě. První přerušeni vydávání bylo za německé okupace a druhé podstatně delší po roce 1948. Až v roce 1967 byla ředitelstvím a rodičovským sdružením vydána další, i když poněkud v chudším rouše. Od školního roku 1970/71 vychází opět pravidelně.

Prameny:

SOkA Frýdek-Místek, fond Gymnázium Místek, tamtéž, výroční zprávy.

Životní jubileum Mečislava Boráka

Čtenáři Těšínska dobře znají historika a publicistu PhDr. Mečislava Boráka, CSc., který patří ke kmenovým autorům a dlouholetým členům redakční rady našeho časopisu. Narodil se 31. ledna 1945 v Růžďce na Vsetínsku v rodině železničáře. Po absolvování střední školy ve Frýdku-Místku vystudoval fakultu sociálních věd a publicistiky Univerzity Karlovy v Praze. Studium ukončil v roce 1968 a o čtyři roky později zde získal doktorát filozofie obhajobou práce Přehled vývoje katolického tisku v českých zemích do roku 1918. Až do roku 1975 byl zaměstnán jako psycholog v družstvu umělecké výroby Zlatník Ostrava, poté jako historik ve Slezském muzeu Opava. Od roku 1984 působí jako vědecký pracovník-historik ve Slezském ústavu ČSAV v Opavě, který se v roce 1993 stal součástí Slezského zemského muzea v Opavě.

Ve své vědecké práci se zabývá novodobými dějinami Slezska v kontextu dějin českých zemí a střední Evropy. Zpočátku se věnoval hlavně výzkumu Těšínska v letech 1938–1945, jehož výsledky shrnul v řadě studií a v několika monografiích. Patří k nim vylíčení tzv. životické tragédie Zločin v Živicích (Ostrava 1980, II. vyd. 1984), obsáhlá publikace o specifických podmínkách nacistické okupace na Těšínsku Na příkaz gestapa (Ostrava 1990) a disertační práce Odboj proti fašismu na odtrženém území Těšínska v letech 1938–1945, kterou obhájil v roce 1987.

Postupně se jeho odborný zájem dále rozšiřoval. Je např. autorem první české historické práce o proslulém zločinu NKVD Vraždy v Katyňském lese (Ostrava 1991) a v polštině vydaných pramenů k osudům asi tří set obětí katyňského zločinu Sembol Katynia (Český Těšín 1991). V knize Transport do tmy (Ostrava 1994), věnované první deportaci evropských Židů, zachytil na širším pozadí pohnuté osudy Židů deportovaných z českého Ostravska a Těšínska, polského Slezska a z rakouské Vídně do tábora v Nisku nad Sanem. Zúčastnil se mezinárodních projektů Paměť války a odboje a realizoval výzkumný projekt Polský zábor Těšínska v letech 1938–1939, spojený s rozsáhlým badáním v českých i polských archivech, i další dílčí výzkumy, z nichž publikoval desítky studií a článků v Časopise Slezského zemského muzea, Slezském sborníku, sborníku Ostrava, Těšínsku, Głosu Ziemi Cieszyńskiej, Zaraniu Śląskim i v tuzemských a zahraničních knižních sbornících. Autorsky se podílel na publikacích Nástin dějin Těšínska (Praha–Ostrava 1992), Dějiny Orlové

(Orlová 1993), Dějiny Ostravy (Ostrava 1993) a Havířov (Havířov 1995).

Jako jeden z předních znalců období okupace a války v českých zemích v letech 1938–1945 se aktivně účastní činnosti Společnosti pro dějiny II. světové války, přípravy Slovníku čs. dějin okupace a odboje, mezinárodních konferencí a seminářů k této problematice, udržuje rozsáhlé kontakty s historiky v řadě evropských zemí i USA. V posledních letech se více věnoval i výzkumu česko-polských vztahů po roce 1918 a společně s R. Žáčkem publikoval aktualizovaný nástin sporu o Těšínsko „Ukradené“ vesnice (Český Těšín 1993). Konečně je třeba připomenout jeho současný rozsáhlý výzkum soudních a mimosoudních perzekucí v ČSR po roce 1945, přinášející cenné poznatky o fungování mimořádných lidových soudů, táborů nucených prací a pomocných technických praporů, a účast na projektu Dokumentace politického vývoje v postkomunistických zemích střední a východní Evropy, který organizuje Hooverův institut Stanfordské univerzity v Kalifornii.

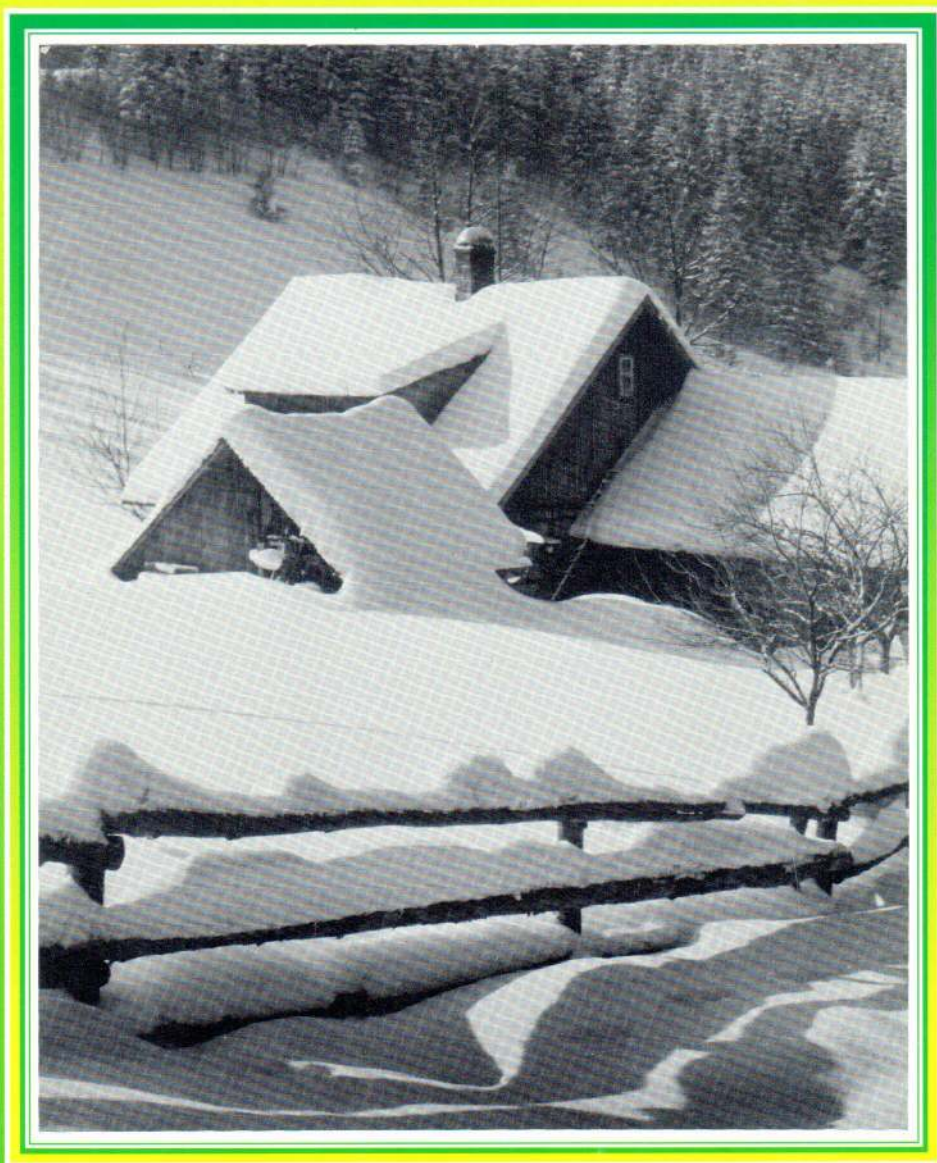
Mimořádně rozsáhlá je též jeho novinářská a publicistická činnost. Je stálým spolupracovníkem Moravskoslezského dne, pro nějž připravuje od roku 1993 i Kratochvilné historické kalendáře, a přispívá do řady dalších listů. Spolupracuje s rozhlasem, podílel se na vzniku úspěšných televizních dokumentárních filmů z historie druhé světové války (Stíny strážních věží, Zpráva o zločinu, Válka a tunel, Stíny svědomí, Transport do neznáma, Bílá místa na černé zemi, Výstřely v Karpatěch) i několika muzejních výstav a expozicí v Třinci, Č. Těšíně, Havířově-Živicích, Ostravě i Opavě.

Spojení zájmů historika, publicisty a vysokohorského turisty v jeho osobě dalo vzniknout řadě zajímavých nápadů. Naposledy to byla myšlenka Velké valašské výpravy, při níž čerstvý padesátník v srpnu a září 1995 ve stopách valašských kolonistů ze 17. století prošel po hřebenech Karpat od Železných vrat v Rumunsku do Rožnova pod Radhoštěm územím pěti států. Prokázal přitom svou známou houževnatost a vytrvalost, která spolu s originalitou myšlení, erudicí i pracovitostí dala a jistě i v budoucnu dá vzniknout řadě pozoruhodných prací, s nimiž se budeme setkávat i na stránkách Těšínska. K tomu mu přejeme hodně zdaru a životní pohody.

Redakce

Těšínsko

VLASTIVĚDNÝ ČASOPIS OKRESŮ FRÝDEK - MÍSTEK A KARVINÁ

4/1995